

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия 1 » кафедрасы		044-38/11 1беті 24беттің

ТӘЖІРИБЕЛІК САБАҚТАРҒА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК НҮСҚАУЛАР

Пән: «Балалар хирургиясы»

Пәннің коды: ВН 4305

ББ атауы: 6В10101 «Жалпы медицина»

Оқу сағатының/ кредиттің көлемі: 120с (4 кредит)

Курс және оқу семестр – 4 курс, VIII семестр

Тәжірибелік (семинарлық және зертханалық) сабақтар: 10

Шымкент, 2023ж

«Педиатрия 1» кафедрасы

044-38/11
2 беті 24беттің

Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Балалар хирургиясы» пәнінің жұмыс оқу бағдарламасына (силлабус) сәйкес әзірленген және кафедра мәжілісінде талқыланды.

Хаттама № 11 « 23 » 06 2023ж

Каф.меңгерушісі, PhD

К.С.Кемельбеков

№1

1.Тақырыбы: Балалардағы жедел аппендициттің ерекшеліктері. Перитонит.

2.Мақсаты: Әр түрлі жастағы балалардағы жедел аппендициттің ерекшеліктерін зерттеу. Балалардағы этиологиясы, патогенезі, клиникалық белгілері, аппендицит пен перитониттің дифференциалды диагнозы. Клиникалық хаттамаларға сәйкес емдеу.

3.Оқыту міндеттері:

Студент біліуі керек:

- 1) Жедел аппендицит-анықтау.
- 2) Балалардағы жедел аппендициттің даму себептері.
- 3) Балалардағы жедел аппендицит дамуының патогенезі.
- 4) Әр түрлі жастағы балалардағы жедел аппендициттің клиникалық белгілерінің ерекшеліктері.
- 5) жедел аппендициттің дифференциалды диагностикасы.
- 6) Балалардағы жедел аппендицит кезіндегі зертханалық-аспаптық диагностика.
- 7) Жедел аппендициттің клиникалық хаттамаларына сәйкес жүргізу және емдеу алгоритмі.
- 8) Балалардағы перитониттің этиологиясы.
- 9) Балаларда перитонит дамуының патогенезі.
- 10) Балалардағы перитониттің клиникалық белгілерінің ерекшеліктері.
- 11) Перитониттің дифференциалды диагностикасы.
- 12) Балалардағы перитонит кезіндегі зертханалық-аспаптық диагностика.
- 13) Перитониттің клиникалық хаттамаларына сәйкес жүргізу және емдеу алгоритмінің әдістерін атаңыз

Студент істей алуы керек:

4.Тақырыптың негізгі сұрақтары:

- 1) Жедел аппендицит дегеніміз не?
- 2) Балаларда жедел аппендицит дамуының патогенезі неде?
- 3) Балалардағы жедел аппендициттің даму себептерін атаңыз.
- 4) Әр түрлі жастағы балалардағы жедел аппендициттің клиникалық белгілерінің ерекшеліктері қандай?
- 5) Жедел аппендициттің дифференциалды диагнозын қандай аурулармен жүргізу керек?
- 6) Балалардағы жедел аппендицит кезінде қандай зертханалық-аспаптық диагностика жүргізіледі?
- 7) Жедел аппендициттің клиникалық хаттамаларына сәйкес жүргізу және емдеу алгоритмінің әдістерін атаңыз.
- 8) Перитонит дегеніміз не?
- 9) Балалардағы перитониттің даму себептерін атаңыз.
- 10) Балаларда перитонит дамуының патогенезі неде?
- 11) Балалардағы перитониттің клиникалық белгілерінің ерекшеліктері қандай?
- 12) Перитониттің дифференциалды диагностикасы қандай аурулармен жүргізілуі керек?
- 13) Балаларда перитонит кезінде қандай зертханалық-аспаптық диагностика жүргізіледі?
- 14) Клиникалық хаттамаларға сәйкес перитонитті жүргізу және емдеу алгоритмінің әдістерін атаңыз.

5. Оқыту және оқыту әдістері: сабақ тақырыбын талқылау, клиникалық ситуациялық есептерді шешу.

6.Бағалау әдістері (тестілеу, жағдайлық есептерді шешу, ауру тарихын толтыру және т.б.):Тестілеу. Ситуациялық есептер шешуін бағалау.

7. Әдебиеттер:негізгі және қосымша

Қазақ тілінде:

Негізгі:

1. Балалар хирургиясы [Электронный ресурс] : оқулық / ред. басқ. А. А. Дюсембаев. - Электрон. текстовые дан. (138Мб). - М. : "Литтерра", 2016. - 592 б.
2. Жалпы хирургия [Электронный ресурс] : оқулық / В. К. Гостищев ; қазақ тіл. ауд. Д. А. Смаилов. - Электрон. текстовые дан. (141Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 752 б.
3. Тұрсынов Қ. Балалардың хирургиялық іріңді қабыну аурулары: оқулық. – Алматы 2011
4. Тұрсынов Қ. Нәрестелер хирургиясы: оқулық. – Алматы 2011

Орыс тілінде:

Негізгі:

- 1.Детская хирургия [Электронный ресурс] : учебник / Ю. Ф. Исаков, А. Ю. Разумовский. - Электрон. текстовые дан. (57,4Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017.
2. Детская хирургия. Клинические разборы [Электронный ресурс] : руководство для врачей / под ред. А. В. Гераськина. - Электрон. текстовые дан. (522Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017.
3. Детская хирургия / М. П. Разин и др. - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2018. - 688 с.
4. Детская хирургия : учебник / под ред. Ю. Ф. Исакова, А. Ю. Разумовского - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2016. - 1040 с.
5. Исаков Ю.Ф. Хирургические болезни детского возраста. В 2-х т. Т.1. - 632 с.; Т.2. -584 с. М.: Гэотар-медиа, 2010.

Қосымша:

1. Амбулаторная хирургия детского возраста / В. В. Леванович, Н. Г. Жила, И. А. Комиссаров - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2014. - 144 с.
2. Случай из практики разрыва эхинококковой кисты печени с гангренозным аппендицитом перитонитом у ребенка 10 лет [Текст] / Ш. М. Сейдинов, И. Ж. Турметов [и др.] // Вестник ЮКМА. - 2020. - № 2-3 (90). - С. 98-100.
3. Детская челюстно-лицевая хирургия. (Руководство).2018
4. Детская оперативная хирургия: практ. рук./ под ред. Тихомировой В.Д.. Спб.: Информ. Изд. Агентство «Лик», 2001
5. Немилова Т.К. Пороки развития пищеварительного тракта у новорожденных СПб 2002

Электронды ресурстар:

1. Балалар хирургиясы [Электронный ресурс]: оқулық / ред. басқ. А. А. Дюсембаев. - Электрон. текстовые дан. (138Мб). - М.: "Литтерра", 2016. - 592 б. с.
2. Консультант врача. Детская хирургия. Версия 1. 1 [Электронный ресурс]: руководство. - Электрон. текстовые дан. (553 Мб). - М: ГЭОТАР - Медиа, 2009. - эл. опт. диск (CD-ROM).
3. Электронды кітапхана <http://lib.ukma.kz>
4. Электронды каталог
- ішкі пайдаланушылар үшін <http://10.10.202.52>
- сыртқы пайдаланушылар үшін <http://89.218.155.74>
5. Республикалық жоғары оқу орындары аралық электронды кітапхана <http://rmebrk.kz/>
6. «Студент кеңесшісі» Медициналық ЖОО электронды кітапханасы <http://www.studmedlib.ru>
7. «Параграф» ақпараттық жүйе «Медицина» бөлімі <https://online.zakon.kz/Medicine>

8. Ғылыми электрондық кітапхана <https://elibrary.ru/>
 9. «Web of science» (Thomson Reuters) <http://apps.webofknowledge.com>
 10. PubMed <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed>

8.Бақылау:Тест

- 1.Жедел аппендицит ... жиі кездеседі.
 А.орта мектеп жасындағы балаларда
 В.3 жастағы балаларда
 С.төмен мектеп жасындағы балаларда
 Д.1 жасқа дейінгі балаларда
 Е.жаңа туған нәрестелерде
- 2.Ерте жастағы балаларда жедел аппендициті болғанда ұйықтатып ... табамыз.
 А.қолды итеріп тастау белгісін
 В.Ситковский белгісін
 С.Ровзинга белгісін
 Д.пульспен дене қызуының әр түрлі болуын
 Е.тік ішектің алдығы қабырғасының салбырау белгісін
- 3.Мектеп жасына дейінгі қыз балаларда жедел аппендицитті ... ажырату керек.
 А.тік ішектің полипінен
 В.пневмониядан
 С.менструация алдындағы ауырсындан
 Д.пилоростеноздан
 Е.пилороспазмнан
- 4.3 жасқа дейінгі балаларда жедел аппендицитті анықтау үшін ... әдісі қолданылмайды.
 А.ректальды тексеру
 В.лейкоцитозды анықтау
 С.ректороманоскопия
 Д.термометрия
 Е.ішті ұйқы кезінде пальпация жасау
- 5.Жедел аппендициті бар балада іштегі ауырсыну ... түрде болады.
 А.ұстамалы
 В.айналмалы
 С.колика
 Д.иррадиациялы
 Е.тұрақты
- 6.Жедел аппендициті бар баланың құсығында ... болады.

- А.асқазандағы тамақ
 В.жасыл түсті зат
 С.өт
 Д.нәжіс
 Е.қан
- 7.Инфекциялық гепатитті жедел аппендициттен ажыратуға арналған диагностикалық шараға ... жатады.
 А.қанның жалпы анализі
 В.қанның биохимиялық анализі
 С.аускультация
 Д.перкуссия
 Е.термометрия
- 8.Жедел аппендицитті зәр-тас ауруынан ажыратуға арналған диагностикалық тәсілге ... жатқызамыз.
 А.іш қуысының жалпы шолу рентгенографиясын
 В.цистоскопияны
 С.цистографияны
 Д.эскреторлы урографияны
 Е.ректороманоскопияны
- 9.Асқазанның жарасын жедел аппендициттен ажыратуға арналған диагностикалық тәсілге ... жатқызамыз.
 А.фиброгастроскопияны
 В.қанның жалпы анализін
 С.асқазан сөлінің анализін
 Д.компьютерлі томографияны
 Е.іш қуысының жалпы шолу рентгенографиясын
- 10.Ішек инфекциясын жедел аппендициттен ажыратуға арналған диагностикалық тәсілге ... жатқызамыз.
 А.копрологиялық зерттеу әдісін
 В.ректороманоскопияны
 С.зәрдің жалпы анализін
 Д.термометрияны
 Е.қанның биохимиялық зерттеу әдісін

Жауабы :. 1А,2А,3В,4С,5Е,6А,7В,8А,9Е,10А

№2

1. Тақырып: Өңеш атрезиясы. Көкет жарығы. Гастрошизис. Омфалоцеле.

2.Мақсаты: Өңеш атрезиясы. Көкет жарығы. Гастрошизис. Омфалоцеле диагностикалау, клиникалық ағым, дифференциалды диагностика және емдеу алгоритмдерін меңгеру.

3.Оқыту міндеттері:

Студент біліуі керек:

- 1) Балалардағы өңеш атрезиясы туралы жалпы түсінік.
- 2) Өңеш атрезиясының себептері.
- 3) Өңеш атрезиясының жіктелуі.
- 4) Өңеш атрезиясының дифференциалды диагнозы?
- 5) Өңеш атрезиясындағы зертханалық және аспаптық диагностика?
- 6) Өңеш атрезиясының клиникалық хаттамаларына сәйкес емдеу және емдеу алгоритмі.
- 7) Көкет жарығы себептері мен жіктелуі .
- 8) Көкет жарығы дифференциалды диагнозы?
- 9) Көкет жарығы клиникалық хаттамаларына сәйкес емдеу және емдеу алгоритмі.
- 10) Гастрошизис пен Омфалоцеле себептері мен жіктелуі
- 11) Гастрошизис пен Омфалоцеле дифференциалды диагнозы?.
- 12) Гастрошизис пен Омфалоцеле клиникалық хаттамаларына сәйкес емдеу және емдеу алгоритмі.

4.Тақырыптың негізгі сұрақтары:

- 1)Балалардағы өңеш атрезиясы туралы жалпы түсінік.
- 2)Өңеш атрезиясының себептері.
- 3)Өңеш атрезиясының жіктелуі.
- 4)Өңеш атрезиясының дифференциалды диагнозы?
- 5)Өңеш атрезиясындағы зертханалық және аспаптық диагностика?
- 6)Өңеш атрезиясының клиникалық хаттамаларына сәйкес емдеу және емдеу алгоритмі.
- 7)Көкет жарығы себептері мен жіктелуі .
- 8)Көкет жарығы дифференциалды диагнозы?
- 9)Көкет жарығы клиникалық хаттамаларына сәйкес емдеу және емдеу алгоритмі.
- 10)Гастрошизис пен Омфалоцеле себептері мен жіктелуі
- 11)Гастрошизис пен Омфалоцеле дифференциалды диагнозы?.
- 12)Гастрошизис пен Омфалоцеле клиникалық хаттамаларына сәйкес емдеу және емдеу алгоритмі.

5. Оқыту және оқыту әдістері:сабақ тақырыбын талқылау, науқастарды курациялау.

6.Бағалау әдістері(тестілеу, жағдайлық есептерді шешу, ауру тарихын толтыру және т.б.): тестілеу, ауызша сұрастыру.

7.Әдебиеттер:

Қазақ тілінде:

Негізгі:

1. Балалар хирургиясы [Электронный ресурс] : оқулық / ред. басқ. А. А. Дюсембаев. - Электрон. текстовые дан. (138Мб). - М. : "Литтерра", 2016. - 592 б.
2. Жалпы хирургия [Электронный ресурс] : оқулық / В. К. Гостищев ; қазақ тіл. ауд. Д. А. Смаилов. - Электрон. текстовые дан. (141Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 752 б.
3. Тұрсынов Қ. Балалардың хирургиялық іріңді қабыну аурулары: оқулық. – Алматы 2011
4. Тұрсынов Қ. Нәрестелер хирургиясы: оқулық. – Алматы 2011

Орыс тілінде:**Негізгі:**

1. Детская хирургия [Электронный ресурс] : учебник / Ю. Ф. Исаков, А. Ю. Разумовский. - Электрон. текстовые дан. (57,4Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017.
2. Детская хирургия. Клинические разборы [Электронный ресурс] : руководство для врачей / под ред. А. В. Гераськина. - Электрон. текстовые дан. (522Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017.
3. Детская хирургия / М. П. Разин и др. - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2018. - 688 с.
4. Детская хирургия : учебник / под ред. Ю. Ф. Исакова, А. Ю. Разумовского - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2016. - 1040 с.
5. Исаков Ю.Ф. Хирургические болезни детского возраста. В 2-х т. Т.1. - 632 с.; Т.2. -584 с. М.: Гэотар-медиа, 2010.

Қосымша:

1. Амбулаторная хирургия детского возраста / В. В. Леванович, Н. Г. Жила, И. А. Комиссаров - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2014. - 144 с.
2. Случай из практики разрыва эхинококковой кисты печени с гангренозным аппендицитом перитонитом у ребенка 10 лет [Текст] / Ш. М. Сейдинов, И. Ж. Турметов [и др.] // Вестник ЮКМА. - 2020. - № 2-3 (90). - С. 98-100.
3. Детская челюстно-лицевая хирургия. (Руководство).2018
4. Детская оперативная хирургия: практ. рук./ под ред. Тихомировой В.Д.. Спб.: Информ. Изд. Агентство «Лик», 2001
5. Немилова Т.К. Пороки развития пищеварительного тракта у новорожденных СПб 2002

Электронды ресурстар:

1. Балалар хирургиясы [Электронный ресурс]: оқулық / ред. басқ. А. А. Дюсембаев. - Электрон. текстовые дан. (138Мб). - М.: "Литтерра", 2016. - 592 б. с.
2. Консультант врача. Детская хирургия. Версия 1. 1 [Электронный ресурс]: руководство. - Электрон. текстовые дан. (553 Мб). - М: ГЭОТАР - Медиа, 2009. - эл. опт. диск (CD-ROM).
3. Электронды кітапхана <http://lib.ukma.kz>
4. Электронды каталог
- ішкі пайдаланушылар үшін <http://10.10.202.52>
- сыртқы пайдаланушылар үшін <http://89.218.155.74>
5. Республикалық жоғары оқу орындары аралық электронды кітапхана <http://rmebrk.kz/>
6. «Студент кеңесшісі» Медициналық ЖОО электронды кітапханасы <http://www.studmedlib.ru>
7. «Параграф» ақпараттық жүйе «Медицина» бөлімі <https://online.zakon.kz/Medicine>
8. Ғылыми электрондық кітапхана <https://elibrary.ru/>
9. «Web of science» (Thomson Reuters) <http://apps.webofknowledge.com>
10. PubMed <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed>

8.Бақылау:Тест

- 1.Өңеш атрезиясы бар жаңа туылған нәрестені балалар хирургиялық бөліміне тасымалдауға дейін бірінші кезекте қажет:
А.ауыз және жұтқыншақ ішіндегісін аспирациялау үшін зондты орнату
В.антибиотиктерді енгізу
С.викасол енгізу
Д.оксигенотерапия жүргізу
Е.кеуде қуысына УВЧ

2.Перзентханадан салмағы 2600 гр болатын жаңа туған сәби жедел түрде жеткізілді. Бала өте мазасыз және аузынан көпіршікті бөлініс шығады, сонымен қатар цианоз ұстамалары да байқалады. Өңештің рентген суретінде өңештің жоғарғы сегменті тұйық бітеді, әрі асқазан мен ішектерде газдар анықталады. Сіздің болжам диагнозыңыз:

- A.өңеш атрезиясы
- B.12-елі ішек атрезиясы
- C.ашы ішек атрезиясы
- D.тік ішек атрезиясы
- E.анус атрезиясы

3.2 күндік жаңа туған нәресте. Жағдайы ауыр. Мұрын-ерін үшбұрышының көгеруі, ентігу, өт аралас құсық. Қарағанда кеуде клеткасының ассиметриясы, сол жақ кеуде клеткасының ісінуі. Тынысы әлсіреген ішек шулары естіледі, перкуторлы тынықталған. Іші түскен, ладья тәрізді. Сіздің болжам диагнозыңыз:

- A.жалған көкеттік жарық
- B.өкпе секвестрациясы
- C.туа болған кеңірдекөңештік жыланкөз
- D.өңеш атрезиясы
- E.шынайы көкеттік жарық

4.Өңеш атрезиясының ең жиі кездесетін түрі болып табылады:

- A.жоғарғы соқыр соңы мен төменгі кеңірдек-өңештік жыланкөз
- B.төменгі соқыр соңы мен жоғарғы кеңірдек-өңештік жыланкөз
- C.жоғарғы және төменгі кеңірдек-өңештік жыланкөздер
- D.соқыр жоғарғы және төменгі ұштары
- E.бау" түрі бойынша

5.Нәрестенің өңешінің атрезиясын диагностикалау үшін ... қолданылады.

- A.Элефант сынамасын
- B.құрсақ қуысының УДЗ
- C.ирригография
- D.колоноскопия
- E.кеуде клеткасының рентгенографиясын

№3

1. Тақырып: Туа біткен және жүре пайда болған жіті ішек өтімсіздігі. Ішек инвагинациясы.

2. Мақсаты: Туа біткен және жүре пайда болған жіті ішек өтімсіздігі . Ішек инвагинациясы кезінде балаларды диагностикалау және емдеу әдістерін меңгеру.

3.Оқыту міндеттері:

Студент біліуі керек:

- 1) Ішектің инвагинациясы туралы жалпы түсінік.
- 2) Балалардағы ішек инвагинациясының жіктелуі.
- 3) Балалардағы ішек инвагинациясының этиологиясы және патогенезі.
- 4) Ішек инвагинациясының дифференциалды диагностикасы.
- 5) Ішек инвагинациясы бар балалардың клиникалық хаттамасына сәйкес емдеу принциптері.
- 6) Туа біткен және жүре пайда болған жіті ішек өтімсіздігі туралы жалпы түсінік.
- 7) Туа біткен және жүре пайда болған жіті ішек өтімсіздігі этиологиясы және патогенезі.

8) Туа біткен және жүре пайда болған жіті ішек өтімсіздігі клиникалық хаттамасына сәйкес емдеу принциптері.

4.Тақырыптың негізгі сұрақтары:

- 1) Ішектің инвагинациясы дегеніміз не?
- 2) Балалардағы ішек инвагинациясының қандай жіктелуі бар.
- 3) Балалардағы ішектің инвагинациясы кезінде даму себептері мен патогенезі қандай?
- 4) Ішек инвагинациясының дифференциалды диагностикасы.
- 5) Ішектің инвагинациясын дифференциалды диагностикалау қандай аурулармен жүргізілуі керек?
- 6) Туа біткен және жүре пайда болған жіті ішек өтімсіздігі туралы жалпы түсінік.
- 7) Туа біткен және жүре пайда болған жіті ішек өтімсіздігі этиологиясы және патогенезі.
- 8) Туа біткен және жүре пайда болған жіті ішек өтімсіздігі клиникалық хаттамасына сәйкес емдеу принциптері.

5. Оқыту және оқыту әдістері: сабақ тақырыбын талқылау, ТВЛ

6.Бағалау әдістері(тестілеу, жағдайлық есептерді шешу, ауру тарихын толтыру және т.б.):тестілеу.

7.Әдебиеттер:

Негізгі:

1. Балалар хирургиясы [Электронный ресурс] : оқулық / ред. басқ. А. А. Дюсембаев. - Электрон. текстовые дан. (138Мб). - М. : "Литтерра", 2016. - 592 б.
2. Жалпы хирургия [Электронный ресурс] : оқулық / В. К. Гостищев ; қазақ тіл. ауд. Д. А. Смаилов. - Электрон. текстовые дан. (141Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 752 б.
3. Тұрсынов Қ. Балалардың хирургиялық іріңді қабыну аурулары: оқулық. – Алматы 2011
4. Тұрсынов Қ. Нәрестелер хирургиясы: оқулық. – Алматы 2011

Орыс тілінде:

Негізгі:

1. Детская хирургия [Электронный ресурс] : учебник / Ю. Ф. Исаков, А. Ю. Разумовский. - Электрон. текстовые дан. (57,4Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017.
2. Детская хирургия. Клинические разборы [Электронный ресурс] : руководство для врачей / под ред. А. В. Гераськина. - Электрон. текстовые дан. (522Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017.
3. Детская хирургия / М. П. Разин и др. - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2018. - 688 с.
4. Детская хирургия : учебник / под ред. Ю. Ф. Исакова, А. Ю. Разумовского - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2016. - 1040 с.
5. Исаков Ю.Ф. Хирургические болезни детского возраста. В 2-х т. Т.1. - 632 с.; Т.2. -584 с. М.: Гэотар-медиа, 2010.

Қосымша:

1. Амбулаторная хирургия детского возраста / В. В. Леванович, Н. Г. Жила, И. А. Комиссаров - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2014. - 144 с.
2. Случай из практики разрыва эхинококковой кисты печени с гангренозным аппендицитом перитонитом у ребенка 10 лет [Текст] / Ш. М. Сейдинов, И. Ж. Турметов [и др.] // Вестник ЮКМА. - 2020. - № 2-3 (90). - С. 98-100.
3. Детская челюстно-лицевая хирургия. (Руководство).2018
4. Детская оперативная хирургия: практ. рук./ под ред. Тихомировой В.Д.. Спб.: Информ. Изд. Агентство «Лик», 2001
5. Немилова Т.К. Пороки развития пищеварительного тракта у новорожденных СПб 2002

Электронды ресурстар:

1. Балалар хирургиясы [Электронный ресурс]: оқулық / ред. басқ. А. А. Дюсембаев. - Электрон. текстовые дан. (138Мб). - М.: "Литтерра", 2016. - 592 б. с.
2. Консультант врача. Детская хирургия. Версия 1. 1 [Электронный ресурс]: руководство. - Электрон. текстовые дан. (553 Мб). - М: ГЭОТАР - Медиа, 2009. - эл. опт. диск (CD-ROM).
3. Электронды кітапхана <http://lib.ukma.kz>
4. Электронды каталог
  - ішкі пайдаланушылар үшін <http://10.10.202.52>
  - сыртқы пайдаланушылар үшін <http://89.218.155.74>
5. Республикалық жоғары оқу орындары аралық электронды кітапхана <http://rmebrk.kz/>
6. «Студент кеңесшісі» Медициналық ЖОО электронды кітапханасы <http://www.studmedlib.ru>
7. «Параграф» ақпараттық жүйе «Медицина» бөлімі <https://online.zakon.kz/Medicine>
8. Ғылыми электрондық кітапхана <https://elibrary.ru/>
9. «Web of science» (Thomson Reuters) <http://apps.webofknowledge.com>
10. PubMed <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed>

8.Бақылау: Сұрақтары

- 1) Ішектің инвагинациясы дегеніміз не?
- 2) Балалардағы ішек инвагинациясының қандай жіктелуі бар.
- 3) Балалардағы ішектің инвагинациясы кезінде даму себептері мен патогенезі қандай?
- 4) Ішек инвагинациясының дифференциалды диагностикасы.
- 5) Ішектің инвагинациясын дифференциалды диагностикалау қандай аурулармен жүргізілуі керек?

№4

1.Тақырып: Тоқ ішектің даму ақаулары. Гиршпруг ауруы. Анус және тік ішектің атрезиясы

2.Мақсаты: Тоқ ішектің даму ақаулары. Гиршпруг ауруы. Анус және тік ішектің атрезиясы клиникалық хаттамалары бойынша этиопатогенезді, клиникалық белгілерді, диагноздың ерекшеліктерін, емдеу тактикасын зерттеу.

3.Оқыту міндеттері:

Студент біліуі керек:

1. Тоқ ішектің даму ақаулары анықтау және клиникалық хаттамаларына сәйкес емдеу және емдеу алгоритмі.
2. Гиршпруг ауруының этиологиясы.
3. Гиршпруг ауруының патогенезі және клиникалық белгілері.
4. Гиршпруг ауруының дифференциалды диагностикасы.
5. Гиршпруг ауруының зертханалық және аспаптық диагностикасы.
6. Гиршпруг ауруы бар балалардың клиникалық хаттамаларына сәйкес емдеу және емдеу алгоритмі.
7. Тік ішектің атрезиясы, анықтамасы.
8. Тік ішек атрезиясының этиологиясы.
9. Тік ішек атрезиясындағы Патогенез және клиникалық белгілер.
10. Тік ішектің атрезиясындағы дифференциалды диагноз.
11. Тік ішек атрезиясы кезіндегі зертханалық-аспаптық диагностика.

Тік ішек

4.Тақырыптың негізгі сұрақтары:

- 1) Гиршпруг ауруы дегеніміз не?
- 2) Гиршпруг ауруының этиологиясын атаңыз.
- 3) Гиршпруг ауруының патогенезі қандай?
- 4) Гиршпруг ауруының клиникалық белгілері қандай?
- 5) Гиршпруг ауруын дифференциалды диагностикалау қажет аурулардың тізімін жасаңыз.?
- 6) Гиршпруг ауруын диагностикалаудың зертханалық және аспаптық әдістері қандай?
- 7) Гиршпруг ауруы бар балаға клиникалық хаттамаға сәйкес қандай ем тағайындау керек?
- 8) Тік ішек атрезиясының дамуының этиологиясы қандай?
- 9) Тік ішек атрезиясының клиникалық белгілері қандай?
- 10) Тік ішек атрезиясының дифференциалды диагнозы қандай ауруларда жасалады?
- 11) Тік ішек атрезиясы кезіндегі зертханалық-аспаптық диагностика.
- 12) Тік ішектің атрезиясы бар балаға қандай емдеу қажет?

5. Оқыту және оқыту әдістері: сабақ тақырыбын талқылау, ТВЛ

6. Бағалау әдістері(тестілеу, жағдайлық есептерді шешу, ауру тарихын толтыру және т.б.): тестілеу, ауызша сұрастыру.

7. Әдебиеттер: негізгі және қосымша

Қазақ тілінде:

Негізгі:

1. Балалар хирургиясы [Электронный ресурс] : оқулық / ред. басқ. А. А. Дюсембаев. - Электрон. текстовые дан. (138Мб). - М. : "Литтерра", 2016. - 592 б.
2. Жалпы хирургия [Электронный ресурс] : оқулық / В. К. Гостищев ; қазақ тіл. ауд. Д. А. Смаилов. - Электрон. текстовые дан. (141Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 752 б.
3. Тұрсынов Қ. Балалардың хирургиялық іріңді қабыну аурулары: оқулық. – Алматы 2011
4. Тұрсынов Қ. Нәрестелер хирургиясы: оқулық. – Алматы 2011

Орыс тілінде:

Негізгі:

1. Детская хирургия [Электронный ресурс] : учебник / Ю. Ф. Исаков, А. Ю. Разумовский. - Электрон. текстовые дан. (57,4Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017.
2. Детская хирургия. Клинические разборы [Электронный ресурс] : руководство для врачей / под ред. А. В. Гераськина. - Электрон. текстовые дан. (522Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017.
3. Детская хирургия / М. П. Разин и др. - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2018. - 688 с.
4. Детская хирургия : учебник / под ред. Ю. Ф. Исакова, А. Ю. Разумовского - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2016. - 1040 с.
5. Исаков Ю.Ф. Хирургические болезни детского возраста. В 2-х т. Т.1. - 632 с.; Т.2. -584 с. М.: Гэотар-медиа, 2010.

Қосымша:

1. Амбулаторная хирургия детского возраста / В. В. Леванович, Н. Г. Жила, И. А. Комиссаров - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2014. - 144 с.
2. Случай из практики разрыва эхинококковой кисты печени с гангренозным аппендицитом перитонитом у ребенка 10 лет [Текст] / Ш. М. Сейдинов, И. Ж. Турметов [и др.] // Вестник ЮКМА. - 2020. - № 2-3 (90). - С. 98-100.
3. Детская челюстно-лицевая хирургия. (Руководство). 2018
4. Детская оперативная хирургия: практ. рук./ под ред. Тихомировой В.Д.. Спб.: Информ. Изд. Агентство «Лик», 2001

5. Немилова Т.К. Пороки развития пищеварительного тракта у новорожденных СПб 2002

Электронды ресурстар:

1. Балалар хирургиясы [Электронный ресурс]: оқулық / ред. басқ. А. А. Дюсембаев. - Электрон. текстовые дан. (138Мб). - М.: "Литтерра", 2016. - 592 б. с.
2. Консультант врача. Детская хирургия. Версия 1. 1 [Электронный ресурс]: руководство. - Электрон. текстовые дан. (553 Мб). - М: ГЭОТАР - Медиа, 2009. - эл. опт. диск (CD-ROM).
3. Электронды кітапхана <http://lib.ukma.kz>
4. Электронды каталог
  - ішкі пайдаланушылар үшін <http://10.10.202.52>
  - сыртқы пайдаланушылар үшін <http://89.218.155.74>
5. Республикалық жоғары оқу орындары аралық электронды кітапхана <http://rmebrk.kz/>
6. «Студент кеңесшісі» Медициналық ЖОО электронды кітапханасы <http://www.studmedlib.ru>
7. «Параграф» ақпараттық жүйе «Медицина» бөлімі <https://online.zakon.kz/Medicine>
8. Ғылыми электрондық кітапхана <https://elibrary.ru/>
9. «Web of science» (Thomson Reuters) <http://apps.webofknowledge.com>
10. PubMed <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed>

8.Бақылау: Ауызша сұрастыру сұрақтары:

- 1) Гиршпрунг ауруы дегеніміз не?
- 2) Гиршпрунг ауруының этиологиясын атаңыз.
- 3) Гиршпрунг ауруының патогенезі қандай?
- 4) Гиршпрунг ауруының клиникалық белгілері қандай?
- 5) Гиршпрунг ауруын дифференциалды диагностикалау қажет аурулардың тізімін жасаңыз.?
- 6) Гиршпрунг ауруын диагностикалаудың зертханалық және аспаптық әдістері қандай?
- 7) Гиршпрунг ауруы бар балаға клиникалық хаттамаға сәйкес қандай ем тағайындау ?

№5

1.Тақырып: Өкпенің даму ақаулары. Өкпе бактериалды деструкциясы.

2.Мақсаты: Өкпенің даму ақаулары. Өкпенің бактериялық деструкциясын диагностикалау, клиникалық ағым, дифференциалды диагностикалау және емдеу алгоритмдерін зерттеу

3.Оқыту міндеттері:

Студент біліуі керек:

- 1) Өкпенің даму ақаулары клиникалық ағым, дифференциалды диагностикалау және емдеу алгоритмдерін зерттеу
- 2) Өкпенің бактериалды жойылуы, анықтамасы.
- 3) Өкпенің бактериалды жойылуымен Этиопатогенез.
- 4) Өкпенің бактериялық жойылуы бар балалардың клиникалық көрінісі және диагнозының ерекшеліктері.
- 5) Өкпенің бактериялық деструкциясы бар балалардың клиникалық хаттамалары бойынша дифференциалды диагностика және емдеу.

4.Тақырыптың негізгі сұрақтары:

- 1) Өкпенің бактериялық жойылуы дегеніміз не, анықтама беріңіз.
- 2) Өкпенің бактериялық жойылуының себептері қандай?
- 3) Өкпенің бактериялық жойылуының патогенезі қандай?

- 4) Балалардағы өкпенің бактериялық жойылуының клиникалық көрінісі қандай?
 5) Балалардағы өкпенің бактериялық жойылуымен қандай аурулармен дифференциалды диагноз қою керек?
 6) Өкпенің бактериялық бұзылуы бар балалардағы клиникалық хаттамаларға сәйкес қандай емдеу әдісі бар?

5. Оқыту және оқыту әдістері: кіші топта жұмыс жасау, науқастарды курациялау.

6. Бағалау әдістері (тестілеу, жағдайлық есептерді шешу, ауру тарихын толтыру және т.б.): тестілеу, кіші топта жұмыс жасауды бағалау қағазы.

7. Әдебиеттер: негізгі және қосымша

Қазақ тілінде:

Негізгі:

1. Балалар хирургиясы [Электронный ресурс] : оқулық / ред. басқ. А. А. Дюсембаев. - Электрон. текстовые дан. (138Мб). - М. : "Литтерра", 2016. - 592 б.
2. Жалпы хирургия [Электронный ресурс] : оқулық / В. К. Гостищев ; қазақ тіл. ауд. Д. А. Смаилов. - Электрон. текстовые дан. (141Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 752 б.
3. Тұрсынов Қ. Балалардың хирургиялық іріңді қабыну аурулары: оқулық. – Алматы 2011
4. Тұрсынов Қ. Нәрестелер хирургиясы: оқулық. – Алматы 2011

Орыс тілінде:

Негізгі:

1. Детская хирургия [Электронный ресурс] : учебник / Ю. Ф. Исаков, А. Ю. Разумовский. - Электрон. текстовые дан. (57,4Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017.
2. Детская хирургия. Клинические разборы [Электронный ресурс] : руководство для врачей / под ред. А. В. Гераськина. - Электрон. текстовые дан. (522Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017.
3. Детская хирургия / М. П. Разин и др. - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2018. - 688 с.
4. Детская хирургия : учебник / под ред. Ю. Ф. Исакова, А. Ю. Разумовского - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2016. - 1040 с.
5. Исаков Ю.Ф. Хирургические болезни детского возраста. В 2-х т. Т.1. - 632 с.; Т.2. -584 с. М.: Гэотар-медиа, 2010.

Қосымша:

1. Амбулаторная хирургия детского возраста / В. В. Леванович, Н. Г. Жила, И. А. Комиссаров - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2014. - 144 с.
2. Случай из практики разрыва эхинококковой кисты печени с гангренозным аппендицитом перитонитом у ребенка 10 лет [Текст] / Ш. М. Сейдинов, И. Ж. Турметов [и др.] // Вестник ЮКМА. - 2020. - № 2-3 (90). - С. 98-100.
3. Детская челюстно-лицевая хирургия. (Руководство). 2018
4. Детская оперативная хирургия: практ. рук./ под ред. Тихомировой В.Д.. Спб.: Информ. Изд. Агентство «Лик», 2001
5. Немилова Т.К. Пороки развития пищеварительного тракта у новорожденных СПб 2002

Электронды ресурстар:

1. Балалар хирургиясы [Электронный ресурс]: оқулық / ред. басқ. А. А. Дюсембаев. - Электрон. текстовые дан. (138Мб). - М.: "Литтерра", 2016. - 592 б. с.
2. Консультант врача. Детская хирургия. Версия 1. 1 [Электронный ресурс]: руководство. - Электрон. текстовые дан. (553 Мб). - М: ГЭОТАР - Медиа, 2009. - эл. опт. диск (CD-ROM).
3. Электронды кітапхана <http://lib.ukma.kz>
4. Электронды каталог
- ішкі пайдаланушылар үшін <http://10.10.202.52>

- сыртқы пайдаланушылар үшін <http://89.218.155.74>
- 5. Республикалық жоғары оқу орындары аралық электронды кітапхана <http://rmebrk.kz/>
- 6. «Студент кеңесшісі» Медициналық ЖОО электронды кітапханасы <http://www.studmedlib.ru>
- 7. «Параграф» ақпараттық жүйе «Медицина» бөлімі <https://online.zakon.kz/Medicine>
- 8. Ғылыми электрондық кітапхана <https://elibrary.ru/>
- 9. «Web of science» (Thomson Reuters) <http://apps.webofknowledge.com>
- 10. PubMed <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed>

8.Бақылау: Кіші топтарда жұмыс жасауды бағалау қағазы:

1. Балалардағы өкпенің бактериялық жойылуының клиникалық көрінісі қандай?
2. Балалардағы өкпенің бактериялық жойылуымен қандай аурулармен дифференциалды диагноз қою керек?

№6

1.Тақырып: Кіндіктің туа біткен жыланкөзі. Меккель дивертикулі. Шап жарықтары. Крипторхизм. Варикоцеле. Гидроцеле.

2.Мақсаты: Кіндіктің туа біткен жыланкөзі. Меккель дивертикулі. Шап жарықтары. Крипторхизм. Варикоцеле. Гидроцеле диагностикалау, клиникалық ағым, дифференциалды диагностикалау және емдеу алгоритмдерін зерттеу.

3.Оқыту міндеттері:

Студент біліуі керек:

4.Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1)Кіндіктің туа біткен жыланкөзі анықтау және клиникалық хаттамаларына сәйкес емдеу және емдеу алгоритмі.

1. Шап жарықтары этиологиясы.
2. Шап жарықтары патогенезі және клиникалық белгілері.
3. Шап жарықтары дифференциалды диагностикасы.
4. Шап жарықтары зертханалық және аспаптық диагностикасы.
5. Шап жарықтары балалардың клиникалық хаттамаларына сәйкес емдеу және емдеу алгоритмі.
6. Крипторхизм анықтамасы.
7. Крипторхизм этиологиясы.
8. Тік Крипторхизм Патогенез және клиникалық белгілер.
9. Крипторхизм дифференциалды диагноз.
10. Крипторхизм кезіндегі зертханалық-аспаптық диагностика.
11. Варикоцеле мен Гидроцеле анықтамасы.
12. Варикоцеле мен Гидроцеле патогенезі және клиникалық белгілері.
13. Варикоцеле мен Гидроцеле клиникалық хаттамаларына сәйкес емдеу және емдеу алгоритмі.
14. Меккель дивертикулі анықтау және клиникалық хаттамаларына сәйкес емдеу және емдеу алгоритмі .

4.Тақырыптың негізгі сұрақтары:

- 1) Кіндіктің туа біткен жыланкөзі дегеніміз не?
- 2) Кіндіктің туа біткен жыланкөзі этиологиясын атаңыз.
- 3) Кіндіктің туа біткен жыланкөзі патогенезі қандай?
- 4) Шап жарықтары клиникалық белгілері қандай?
- 5) Шап жарықтары дифференциалды диагностикалау қажет аурулардың тізімін жасаңыз.?

- 6) Крипторхизм диагностикалаудың зертханалық және аспаптық әдістері қандай?
- 7) Крипторхизм бар балаға клиникалық хаттамаға сәйкес қандай ем тағайындау керек?
- 8) Варикоцеле мен Гидроцеле дамуының этиологиясы қандай?
- 9) Варикоцеле мен Гидроцеле клиникалық белгілері қандай?
- 10) Варикоцеле мен Гидроцеле дифференциалды диагнозы қандай ауруларда жасалады?
- 11) Варикоцеле мен Гидроцеле кезіндегі зертханалық-аспаптық диагностика.
- 12) Варикоцеле мен Гидроцеле бар балаға қандай емдеу қажет?
- 13) Меккель дивертикулі анықтау және клиникалық хаттамаларына сәйкес емдеу және емдеу алгоритмі қандай?

5. Оқыту және оқыту әдістері: сабақ тақырыбын талқылау, CBL

6. Бағалау әдістері: (тестілеу, жағдайлық есептерді шешу, ауру тарихын толтыру және т.б.): тестілеу, ауызша сұрастыру.

7. Әдебиеттер: негізгі және қосымша

Қазақ тілінде:

Негізгі:

1. Балалар хирургиясы [Электронный ресурс] : оқулық / ред. басқ. А. А. Дюсембаев. - Электрон. текстовые дан. (138Мб). - М. : "Литтерра", 2016. - 592 б.
2. Жалпы хирургия [Электронный ресурс] : оқулық / В. К. Гостищев ; қазақ тіл. ауд. Д. А. Смаилов. - Электрон. текстовые дан. (141Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 752 б.
3. Тұрсынов Қ. Балалардың хирургиялық іріңді қабыну аурулары: оқулық. – Алматы 2011
4. Тұрсынов Қ. Нәрестелер хирургиясы: оқулық. – Алматы 2011

Орыс тілінде:

Негізгі:

1. Детская хирургия [Электронный ресурс] : учебник / Ю. Ф. Исаков, А. Ю. Разумовский. - Электрон. текстовые дан. (57,4Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017.
2. Детская хирургия. Клинические разборы [Электронный ресурс] : руководство для врачей / под ред. А. В. Гераськина. - Электрон. текстовые дан. (522Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017.
3. Детская хирургия / М. П. Разин и др. - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2018. - 688 с.
4. Детская хирургия : учебник / под ред. Ю. Ф. Исакова, А. Ю. Разумовского - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2016. - 1040 с.
5. Исаков Ю.Ф. Хирургические болезни детского возраста. В 2-х т. Т.1. - 632 с.; Т.2. -584 с. М.: Гэотар-медиа, 2010.

Қосымша:

1. Амбулаторная хирургия детского возраста / В. В. Леванович, Н. Г. Жила, И. А. Комиссаров - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2014. - 144 с.
2. Случай из практики разрыва эхинококковой кисты печени с гангренозным аппендицитом перитонитом у ребенка 10 лет [Текст] / Ш. М. Сейдинов, И. Ж. Турметов [и др.] // Вестник ЮКМА. - 2020. - № 2-3 (90). - С. 98-100.
3. Детская челюстно-лицевая хирургия. (Руководство).2018
4. Детская оперативная хирургия: практ. рук./ под ред. Тихомировой В.Д.. Спб.: Информ. Изд. Агентство «Лик», 2001
5. Немилова Т.К. Пороки развития пищеварительного тракта у новорожденных СПб 2002

Электронды ресурстар:

1. Балалар хирургиясы [Электронный ресурс]: оқулық / ред. басқ. А. А. Дюсембаев. - Электрон. текстовые дан. (138Мб). - М.: "Литтерра", 2016. - 592 б. с.

2. Консультант врача. Детская хирургия. Версия 1. 1 [Электронный ресурс]: руководство. - Электрон. текстовые дан. (553 Мб). - М: ГЭОТАР - Медиа, 2009. - эл. опт. диск (CD-ROM).
3. Электронды кітапхана <http://lib.ukma.kz>
4. Электронды каталог
  - ішкі пайдаланушылар үшін <http://10.10.202.52>
  - сыртқы пайдаланушылар үшін <http://89.218.155.74>
5. Республикалық жоғары оқу орындары аралық электронды кітапхана <http://rmebrk.kz/>
6. «Студент кеңесшісі» Медициналық ЖОО электронды кітапханасы <http://www.studmedlib.ru>
7. «Параграф» ақпараттық жүйе «Медицина» бөлімі <https://online.zakon.kz/Medicine>
8. Ғылыми электрондық кітапхана <https://elibrary.ru/>
9. «Web of science» (Thomson Reuters) <http://apps.webofknowledge.com>
10. PubMed <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed>

8.Бақылау:

1.Ауызша сұрастыру:

1. Кіндіктің туа біткен жыланкөзі дегеніміз не?
2. Кіндіктің туа біткен жыланкөзі этиологиясын атаңыз.
3. Кіндіктің туа біткен жыланкөзі патогенезі қандай?
4. Шап жарықтары клиникалық белгілері қандай?
5. Шап жарықтары дифференциалды диагностикалау қажет аурулардың тізімін жасаңыз.?
6. Крипторхизм диагностикалаудың зертханалық және аспаптық әдістері қандай?
7. Крипторхизм бар балаға клиникалық хаттамаға сәйкес қандай ем тағайындау керек?
8. Варикоцеле мен Гидроцеле дамуының этиологиясы қандай?
9. Варикоцеле мен Гидроцеле клиникалық белгілері қандай?
10. Варикоцеле мен Гидроцеле дифференциалды диагнозы қандай ауруларда жасалады?
11. Варикоцеле мен Гидроцеле кезіндегі зертханалық-аспаптық диагностика.
12. Варикоцеле мен Гидроцеле бар балаға қандай емдеу қажет?
13. Меккель дивертикулі анықтау және клиникалық хаттамаларына сәйкес емдеу және емдеу алгоритмі қандай?

№7

1.Тақырып: Зәр шығару жолдарының туа біткен ақаулары мен аурулары.

2.Мақсаты: балаларда зәр шығару жолдарының туа біткен ақаулары мен аурулары. этиологиясын, патогенезін, клиникалық көрінісін, аурудың зертханалық-инструменталды диагностикасын ұғыну. Берілген аурулар бойынша білімді және дағдыларды (сұрастыру, қарап тексеру, пальпация, перкуссия, аускультация, параклиникалық зерттеулердің мәліметтері) қалыптастыру және жетілдіру.

3.Оқыту міндеттері:

Студент біліуі керек:

- 1) Гидронефрозды анықтау.
- 2) Гидронефроз дамуының этиологиясы.
- 3) Гидронефроздың патогенезі.
- 4) Гидронефроздың клиникалық белгілері.
- 5) Гидронефроздың дифференциалды диагностикасы.

- 6) Гидронефрозы бар баланы тексеру жоспары.
- 7) Гидронефрозды емдеу принциптері.
- 8) Гидронефроз кезінде баланы диспансеризациялау.

4.Тақырыптың негізгі сұрақтары:

- 1) Гидронефроз дегеніміз не?
- 2) Гидронефроздың дамуының этиологиясы қандай?
- 3) Гидронефроздың патогенезі қандай?
- 4) Гидронефроздың клиникалық белгілері қандай?
- 5) Гидронефрозды дифференциалды диагностикалау қандай аурулармен жүргізілуі керек?
- 6) Гидронефрозы бар баланы тексерудің қандай жоспары бар?
- 7) Гидронефрозды емдеудің қандай принциптері бар?
- 8) Гидронефроз кезінде баланы диспансеризациялау.

5. Оқыту және оқыту әдістері: кіші топта жұмыс жасау, науқастарды курациялау.

6.Бағалау әдістері(тестілеу, жағдайлық есептерді шешу, ауру тарихын толтыру және т.б.):тестілеу, кіші топта жұмыс жасауды бағалау қағазы.

7. Әдебиеттер: негізгі және қосымша

Қазақ тілінде:

Негізгі:

- 1.Балалархирургиясы [Электронный ресурс] : оқулық / ред. басқ. А. А. Дюсембаев. - Электрон. текстовые дан. (138Мб). - М. : "Литерра", 2016. - 592 б.
2. Жалпы хирургия [Электронный ресурс] : оқулық / В. К. Гостищев ; қазақ тіл. ауд. Д. А. Смаилов. - Электрон. текстовые дан. (141Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 752 б.
3. Тұрсынов Қ. Балалардың хирургиялық іріңді қабыну аурулары: оқулық. – Алматы 2011
4. Тұрсынов Қ. Нәрестелер хирургиясы: оқулық. – Алматы 2011

Орыс тілінде:

Негізгі:

- 1.Детская хирургия [Электронный ресурс] : учебник / Ю. Ф. Исаков, А. Ю. Разумовский. - Электрон. текстовые дан. (57,4Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017.
2. Детская хирургия. Клинические разборы [Электронный ресурс] : руководство для врачей / под ред. А. В. Гераськина. - Электрон. текстовые дан. (522Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017.
3. Детская хирургия / М. П. Разин и др. - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2018. - 688 с.
4. Детская хирургия : учебник / под ред. Ю. Ф. Исакова, А. Ю. Разумовского - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2016. - 1040 с.
5. Исаков Ю.Ф. Хирургические болезни детского возраста. В 2-х т. Т.1. - 632 с.; Т.2. -584 с. М.: Гэотар-медиа, 2010.

Қосымша:

1. Амбулаторная хирургия детского возраста / В. В. Леванович, Н. Г. Жила, И. А. Комиссаров - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2014. - 144 с.
2. Случай из практики разрыва эхинококковой кисты печени с гангренозным аппендицитом перитонитом у ребенка 10 лет [Текст] / Ш. М. Сейдинов, И. Ж. Турметов [и др.] // Вестник ЮКМА. - 2020. - № 2-3 (90). - С. 98-100.
3. Детская челюстно-лицевая хирургия. (Руководство).2018
4. Детская оперативная хирургия: практ. рук./ под ред. Тихомировой В.Д.. Спб.: Информ. Изд. Агентство «Лик», 2001
5. Немилова Т.К. Пороки развития пищеварительного тракта у новорожденных СПб 2002

Электронды ресурстар:

1. Балалар хирургиясы [Электронный ресурс]: оқулық / ред. басқ. А. А. Дюсембаев. - Электрон. текстовые дан. (138Мб). - М.: "Литтерра", 2016. - 592 б. с.
2. Консультант врача. Детская хирургия. Версия 1. 1 [Электронный ресурс]: руководство. - Электрон. текстовые дан. (553 Мб). - М: ГЭОТАР - Медиа, 2009. - эл. опт. диск (CD-ROM).
3. Электронды кітапхана <http://lib.ukma.kz>
4. Электронды каталог
  - ішкі пайдаланушылар үшін <http://10.10.202.52>
  - сыртқы пайдаланушылар үшін <http://89.218.155.74>
5. Республикалық жоғары оқу орындары аралық электронды кітапхана <http://rmebrk.kz/>
6. «Студент кеңесшісі» Медициналық ЖОО электронды кітапханасы <http://www.studmedlib.ru>
7. «Параграф» ақпараттық жүйе «Медицина» бөлімі <https://online.zakon.kz/Medicine>
8. Ғылыми электрондық кітапхана <https://elibrary.ru/>
9. «Web of science» (Thomson Reuters) <http://apps.webofknowledge.com>
10. PubMed <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed>

8.Бақылау:Тесттер:

1.Гидронефроз кезінде зәр анализінде ... болмайды.

А.никтурия

В.пиурия

С.гипоизостенурия

Д.микрогематурия

Е.макрогематурия

2.Гидронефрозбен ауыратын балаларды тексеру үшін ...қолданылмайды.

В.зәрағарды бужирлеу

А.ультрадыбыстық зерттеу

С.экскреторлы урография

Д.нефросцинтиграфия

Е.клинико-лабораторлы тексеру

3.Гидронефроз кезінде көбіне ... қолданылады.

С.зәрағар-тостағанша сегментіне пластика жасау

А.нефростомия

В.нефролитотомия

Д.пиелотомия

Е.уретеронефростомия

4.Гидронефроз кезінде радикалды операция әдісі ... болып табылады.

Д.Хайнес-Андерсен-Кучер операциясы

А.Росса операциясы

В.Мартынов операциясы

С.Федоров операциясы

Е.Политано-Леатбеттер операциясы

5.Гидронефроз кезіндегі ем - ... ем.

Е.оперативті

А.консервативті

В.фитотерапиялық

С.егер балада туа пайда болған гидронефроз болса ғана оперативті

Д.жүре пайда болған түрінде баланың жасы 15-тен асқанда ғана оперативті

1А,2В,3С,4Д,5Е.

№8**1.Тақырып:** Балалардағы порталдық гипертензия.**2.Мақсаты:** Жоғары және төмен ішек қан кетуінің этиопатогенезін, клиникалық белгілерін, диагноз ерекшеліктерін, емдеу тактикасын зерттеу.**3.Оқыту міндеттері:****Студент біліуі керек:**

- 1) Порталдық гипертензия, анықтамасы.
- 2) Балалардағы порталдық гипертензияның дамуының этиологиясы.
- 3) Балалардағы порталдық гипертензияның патогенезі.
- 4) Балалардағы порталдық гипертензияның клиникалық белгілері.
- 5) Балалардағы қан кету мен асқазан-ішек жолдарының жоғары және төмен формаларындағы клиникалық белгілердің ерекшеліктері.
- 6) Клиникалық хаттамаға сәйкес балалардың порталдық гипертензиясын жүргізу және емдеу тактикасы.

4.Тақырыптың негізгі сұрақтары:

- 1) Порталдық гипертензия, анықтамасы.
- 2) Балалардағы порталдық гипертензияның дамуының этиологиясы қандай?
- 3) Балалардағы порталдық гипертензияның патогенезі қандай?
- 4) Балалардағы порталдық гипертензияның клиникалық белгілері қандай?
- 5) Балалардағы қан кету мен асқазан-ішек жолдарының жоғары және төмен формаларында клиникалық белгілердің ерекшеліктері қандай?
- 6) Клиникалық хаттамаға сәйкес баланың порталдық гипертензиясын жүргізу және емдеу тактикасы қандай.

5. Оқыту және оқыту әдістері: сабақ тақырыбын талқылау, науқастарды курациялау.**6.Бағалау әдістері**(тестілеу, жағдайлық есептерді шешу, ауру тарихын толтыру және т.б.):тестілеу, ауызша сұрастыру.**7. Әдебиеттер:** негізгі және қосымша**Қазақ тілінде:****Негізгі:**

- 1.Балалархирургиясы [Электронный ресурс] : оқулық / ред. басқ. А. А. Дюсембаев. - Электрон. текстовые дан. (138Мб). - М. : "Литтерра", 2016. - 592 б.
2. Жалпы хирургия [Электронный ресурс] : оқулық / В. К. Гостищев ; қазақ тіл. ауд. Д. А. Смаилов. - Электрон. текстовые дан. (141Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 752 б.
3. Тұрсынов Қ. Балалардың хирургиялық іріңді қабыну аурулары: оқулық. – Алматы 2011
4. Тұрсынов Қ. Нәрестелер хирургиясы: оқулық. – Алматы 2011

Орыс тілінде:

- Негізгі:** 1.Детская хирургия [Электронный ресурс] : учебник / Ю. Ф. Исаков, А. Ю. Разумовский. - Электрон. текстовые дан. (57,4Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017.
2. Детская хирургия. Клинические разборы [Электронный ресурс] : руководство для врачей / под ред. А. В. Гераськина. - Электрон. текстовые дан. (522Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017.
3. Детская хирургия / М. П. Разин и др. - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2018. - 688 с.
4. Детская хирургия : учебник / под ред. Ю. Ф. Исакова, А. Ю. Разумовского - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2016. - 1040 с.
5. Исаков Ю.Ф. Хирургические болезни детского возраста. В 2-х т. Т.1. - 632 с.; Т.2. -584 с. М.: Гэотар-медиа, 2010.

Қосымша:1. Амбулаторная хирургия детского возраста / В. В. Леванович, Н. Г. Жила, И. А. Комиссаров - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2014. - 144 с.

2. Случай из практики разрыва эхинококковой кисты печени с гангренозным аппендицитом перитонитом у ребенка 10 лет [Текст] / Ш. М. Сейдинов, И. Ж. Турметов [и др.] // Вестник ЮКМА. - 2020. - № 2-3 (90). - С. 98-100.

3. Детская челюстно-лицевая хирургия. (Руководство).2018

4. Детская оперативная хирургия: практ. рук./ под ред. Тихомировой В.Д.. Спб.: Информ. Изд. Агентство «Лик», 2001

5. Немилова Т.К. Пороки развития пищеварительного тракта у новорожденных СПб 2002
Электронды ресурстар:

1. Балалар хирургиясы [Электронный ресурс]: оқулық / ред. басқ. А. А. Дюсембаев. - Электрон. текстовые дан. (138Мб). - М.: "Литтерра", 2016. - 592 б. с.

2. Консультант врача. Детская хирургия. Версия 1. 1 [Электронный ресурс]: руководство. - Электрон. текстовые дан. (553 Мб). - М: ГЭОТАР - Медиа, 2009. - эл. опт. диск (CD-ROM).

3. Электронды кітапхана <http://lib.ukma.kz>

4. Электронды каталог

- ішкі пайдаланушылар үшін <http://10.10.202.52>

- сыртқы пайдаланушылар үшін <http://89.218.155.74>

5. Республикалық жоғары оқу орындары аралық электронды кітапхана <http://rmebrk.kz/>

6. «Студент кеңесшісі» Медициналық ЖОО электронды кітапханасы

<http://www.studmedlib.ru>

7. «Параграф» ақпараттық жүйе «Медицина» бөлімі <https://online.zakon.kz/Medicine>

8. Ғылыми электрондық кітапхана <https://elibrary.ru/>

9. «Web of science» (Thomson Reuters) <http://apps.webofknowledge.com>

10. PubMed <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed>

8.Бақылау:Ауызша сұрастыру сұрақтары:

1. Порталдық гипертензия, анықтамасы.

2. Балалардағы порталдық гипертензияның дамуының этиологиясы қандай?

3. Балалардағы порталдық гипертензияның патогенезі қандай?

4. Балалардағы порталдық гипертензияның клиникалық белгілері қандай?

5. Балалардағы қан кету мен асқазан-ішек жолдарының жоғары және төмен формаларында клиникалық белгілердің ерекшеліктері қандай?

6. Клиникалық хаттамаға сәйкес баланың порталдық гипертензиясын жүргізу және емдеу тактикасы қандай.

№9

Тақырыбы: Жұмсақ тіндердің ірінді қабыну аурулары. Нәресте флегмонасы. Омфалит. Мастит

2.Мақсаты: Жаңа туылған нәрестелердегі ірінді-қабыну ауруларының ерекшеліктерін, локализациясын, клиникалық белгілерін, асқынуларын зерттеу. Клиникалық хаттамалар бойынша диагностика, дифференциалды диагностика және емдеу.

3.Оқыту міндеттері:

Студент біліуі керек:

1) Балалардағы жұмсақ тіндердің ірінді қабыну ауруларының ерекшеліктері.

2) Балалардағы жұмсақ тіндердің ірінді қабыну ауруларының клиникалық белгілері.

3) Жұмсақ тіндердің ірінді қабыну ауруларының асқынулар.

4) Балалардағы жұмсақ тіндердің ірінді қабыну ауруларының диагностикасы және дифференциалды диагнозы.

- 5) Клиникалық хаттамаға сәйкес балалардағы флегмонасы емдеу.
- 6) Омфалит пен Маститтің клиникалық белгілері
- 7) Омфалит пен Маститтің диагностикасы және дифференциалды диагнозы.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

- 1) Балалардағы жұмсақ тіндердің ірінді қабыну ауруларының ағымының ерекшеліктері қандай?
- 2) Балалардағы жұмсақ тіндердің ірінді қабыну ауруларының әдеттегі локализациясы қандай?
- 3) Балалардағы жұмсақ тіндердің ірінді қабыну ауруларының клиникалық белгілері қандай?
- 4) Жұмсақ тіндердің ірінді қабыну ауруларының қандай асқынулары бар?
- 5) Балалардағы жұмсақ тіндердің ірінді қабыну ауруларының диагнозы қандай?
- 6) Балалардағы жұмсақ тіндердің ірінді қабыну ауруларының дифференциалды диагнозы қандай?
- 7) Клиникалық хаттамаға сәйкес балалардағы жұмсақ тіндердің ірінді қабыну ауруларының емі қандай?
- 8) Омфалит пен Маститтің клиникалық белгілері
- 9) Омфалит пен Маститтің диагностикасы және дифференциалды диагнозы.

5. Оқыту және оқыту әдістері: сабақ тақырыбын талқылау, науқастарды курациялау.

6. Бағалау әдістері (тестілеу, жағдайлық есептерді шешу, ауру тарихын толтыру және т.б.): тестілеу, ауызша сұрастыру.

7. Әдебиеттер: негізгі және қосымша

Қазақ тілінде:

Негізгі:

1. Балалархирургиясы [Электронный ресурс] : оқулық / ред. басқ. А. А. Дюсембаев. - Электрон. текстовые дан. (138Мб). - М. : "Литтерра", 2016. - 592 б.
2. Жалпы хирургия [Электронный ресурс] : оқулық / В. К. Гостищев ; қазақ тіл. ауд. Д. А. Смаилов. - Электрон. текстовые дан. (141Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 752 б.
3. Тұрсынов Қ. Балалардың хирургиялық ірінді қабыну аурулары: оқулық. – Алматы 2011
4. Тұрсынов Қ. Нәрестелер хирургиясы: оқулық. – Алматы 2011

Орыс тілінде:

Негізгі:

1. Детская хирургия [Электронный ресурс] : учебник / Ю. Ф. Исаков, А. Ю. Разумовский. - Электрон. текстовые дан. (57,4Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017.
2. Детская хирургия. Клинические разборы [Электронный ресурс] : руководство для врачей / под ред. А. В. Гераськина. - Электрон. текстовые дан. (522Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017.
3. Детская хирургия / М. П. Разин и др. - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2018. - 688 с.
4. Детская хирургия : учебник / под ред. Ю. Ф. Исакова, А. Ю. Разумовского - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2016. - 1040 с.
5. Исаков Ю.Ф. Хирургические болезни детского возраста. В 2-х т. Т.1. - 632 с.; Т.2. -584 с. М.: Гэотар-медиа, 2010.

Қосымша:

1. Амбулаторная хирургия детского возраста / В. В. Леванович, Н. Г. Жила, И. А. Комиссаров - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2014. - 144 с.
2. Случай из практики разрыва эхинококковой кисты печени с гангренозным аппендицитом перитонитом у ребенка 10 лет [Текст] / Ш. М. Сейдинов, И. Ж. Турметов [и др.] // Вестник ЮКМА. - 2020. - № 2-3 (90). - С. 98-100.

3. Детская челюстно-лицевая хирургия. (Руководство).2018
4. Детская оперативная хирургия: практ. рук./ под ред. Тихомировой В.Д.. Спб.: Информ. Изд. Агентство «Лик», 2001
5. Немилова Т.К. Пороки развития пищеварительного тракта у новорожденных СПб 2002

Электронды ресурстар:

1. Балалар хирургиясы [Электронный ресурс]: оқулық / ред. басқ. А. А. Дюсембаев. - Электрон. текстовые дан. (138Мб). - М.: "Литтерра", 2016. - 592 б. с.
2. Консультант врача. Детская хирургия. Версия 1. 1 [Электронный ресурс]: руководство. - Электрон. текстовые дан. (553 Мб). - М: ГЭОТАР - Медиа, 2009. - эл. опт. диск (CD-ROM).
3. Электронды кітапхана <http://lib.ukma.kz>
4. Электронды каталог
  - ішкі пайдаланушылар үшін <http://10.10.202.52>
  - сыртқы пайдаланушылар үшін <http://89.218.155.74>
5. Республикалық жоғары оқу орындары аралық электронды кітапхана <http://rmebrk.kz/>
6. «Студент кеңесшісі» Медициналық ЖОО электронды кітапханасы <http://www.studmedlib.ru>
7. «Параграф» ақпараттық жүйе «Медицина» бөлімі <https://online.zakon.kz/Medicine>
8. Ғылыми электрондық кітапхана <https://elibrary.ru/>
9. «Web of science» (Thomson Reuters) <http://apps.webofknowledge.com>
10. PubMed <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed>

8.Бақылау: Ауызша сұрастыру сұрақтары:

1. Балалардағы жұмсақ тіндердің ірінді қабыну ауруларының ағымының ерекшеліктері қандай?
2. Балалардағы жұмсақ тіндердің ірінді қабыну ауруларының әдеттегі локализациясы қандай?
3. Балалардағы жұмсақ тіндердің ірінді қабыну ауруларының клиникалық белгілері қандай?
4. Жұмсақ тіндердің ірінді қабыну ауруларының қандай асқынулары бар?
5. Балалардағы жұмсақ тіндердің ірінді қабыну ауруларының диагнозы қандай?
6. Балалардағы жұмсақ тіндердің ірінді қабыну ауруларының дифференциалды диагнозы қандай?
7. Клиникалық хаттамаға сәйкес балалардағы жұмсақ тіндердің ірінді қабыну ауруларының емі қандай?
8. Омфалит пен Маститтің клиникалық белгілері
9. Омфалит пен Маститтің диагностикасы және дифференциалды диагнозы.

№10

1.Тақырып: Ұршықтың туа біткен шықпасы. Бұлшық еттік қисық мойын. Маймақтық. Майтабан.

2.Мақсаты: Жамбас буынының туа біткен патологиясындағы ультрадыбыстық және рентгенографияның рөлін зерттеу. Консервативті және хирургиялық емдеудің шарттары мен принциптері. Асқынулар, оңалту шаралары. Диагностика, диф диагностика және клиникалық хаттамаларға сәйкес емдеу.

3.Оқыту міндеттері:

Студент біліуі керек:

- 1) Жамбастың туа біткен дислокациясы туралы жалпы түсінік.

- 2) Жамбас патологиясын диагностикалаудағы ультрадыбыстық және рентгенографияның рөлі.
- 3) Емдеудің консервативті және жедел әдісінің мерзімдері мен принциптері.
- 4) Асқынулар, туа біткен жамбас дислокациясымен қалпына келтіру.
- 5) Туа біткен жамбас дислокациясын диагностикалау.
- 6) Рентгендиагностика сан сүйегінің тума шығуының.
- 7) Туа біткен жамбас дислокациясы кезіндегі дифференциалды диагноз.
- 8) Клиникалық хаттамаға сәйкес туа біткен жамбас дислокациясын емдеу.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

- 1) Жамбас патологиясын диагностикалаудағы ультрадыбыстық және рентгенографияның рөлі.
- 2) Туа біткен жамбас дислокациясын емдеудің консервативті және жедел әдісінің мерзімдері мен принциптері қандай?
- 3) Туа біткен жамбас дислокациясымен қандай асқынулар бар?
- 4) Қандай реабилитация при врожденном вывихе бедра?
- 5) Туа біткен жамбас дислокациясын қалай диагностикалау керек?
- 6) Туа біткен жамбас дислокациясының рентгендік диагнозы қандай?
- 7) Тірек-қимыл аппаратының қандай аурулары бар, туа біткен жамбас дислокациясы үшін дифференциалды диагноз қою керек?
- 8) Клиникалық хаттамаға сәйкес туа біткен жамбас дислокациясының емі қандай?

7. Әдебиеттер: негізгі және қосымша

Қазақ тілінде:

Негізгі:

1. Балалархирургиясы [Электронный ресурс] : оқулық / ред. басқ. А. А. Дюсембаев. - Электрон. текстовые дан. (138Мб). - М. : "Литтерра", 2016. - 592 б.
2. Жалпы хирургия [Электронный ресурс] : оқулық / В. К. Гостищев ; қазақ тіл. ауд. Д. А. Смаилов. - Электрон. текстовые дан. (141Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 752 б.
3. Тұрсынов Қ. Балалардың хирургиялық іріңді қабыну аурулары: оқулық. – Алматы 2011
4. Тұрсынов Қ. Нәрестелер хирургиясы: оқулық. – Алматы 2011

Орыс тілінде:

Негізгі:

1. Детская хирургия [Электронный ресурс] : учебник / Ю. Ф. Исаков, А. Ю. Разумовский. - Электрон. текстовые дан. (57,4Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017.
2. Детская хирургия. Клинические разборы [Электронный ресурс] : руководство для врачей / под ред. А. В. Гераськина. - Электрон. текстовые дан. (522Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017.
3. Детская хирургия / М. П. Разин и др. - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2018. - 688 с.
4. Детская хирургия : учебник / под ред. Ю. Ф. Исакова, А. Ю. Разумовского - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2016. - 1040 с.
5. Исаков Ю.Ф. Хирургические болезни детского возраста. В 2-х т. Т.1. - 632 с.; Т.2. -584 с. М.: Гэотар-медиа, 2010.

Қосымша:

1. Амбулаторная хирургия детского возраста / В. В. Леванович, Н. Г. Жила, И. А. Комиссаров - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2014. - 144 с.
2. Случай из практики разрыва эхинококковой кисты печени с гангренозным аппендицитом перитонитом у ребенка 10 лет [Текст] / Ш. М. Сейдинов, И. Ж. Турметов [и др.] // Вестник ЮКМА. - 2020. - № 2-3 (90). - С. 98-100.
3. Детская челюстно-лицевая хирургия. (Руководство).2018

4. Детская оперативная хирургия: практ. рук./ под ред. Тихомировой В.Д.. Спб.: Информ. Изд. Агентство «Лик», 2001

5. Немилова Т.К. Пороки развития пищеварительного тракта у новорожденных СПб 2002
Электронды ресурстар:

1. Балалар хирургиясы [Электронный ресурс]: оқулық / ред. басқ. А. А. Дюсембаев. - Электрон. текстовые дан. (138Мб). - М.: "Литтерра", 2016. - 592 б. с.

2. Консультант врача. Детская хирургия. Версия 1. 1 [Электронный ресурс]: руководство. - Электрон. текстовые дан. (553 Мб). - М: ГЭОТАР - Медиа, 2009. - эл. опт. диск (CD-ROM).

3. Электронды кітапхана <http://lib.ukma.kz>

4. Электронды каталог

- ішкі пайдаланушылар үшін <http://10.10.202.52>

- сыртқы пайдаланушылар үшін <http://89.218.155.74>

5. Республикалық жоғары оқу орындары аралық электронды кітапхана <http://rmebrk.kz/>

6. «Студент кеңесшісі» Медициналық ЖОО электронды кітапханасы
<http://www.studmedlib.ru>

7. «Параграф» ақпараттық жүйе «Медицина» бөлімі <https://online.zakon.kz/Medicine>

8. Ғылыми электрондық кітапхана <https://elibrary.ru/>

9. «Web of science» (Thomson Reuters) <http://apps.webofknowledge.com>

10. PubMed <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed>

8.Бақылау: Ауызша сұрастыру сұрақтары:

1. Жамбас патологиясын диагностикалаудағы ультрадыбыстық және рентгенографияның рөлі.

2. Туа біткен жамбас дислокациясын емдеудің консервативті және жедел әдісінің мерзімдері мен принциптері қандай?

3. Туа біткен жамбас дислокациясымен қандай асқынулар бар?

4. Қандай реабилитация при врожденном вывихе бедра?

5. Туа біткен жамбас дислокациясын қалай диагностикалау керек?

6. Туа біткен жамбас дислокациясының рентгендік диагнозы қандай?

7. Тірек-қимыл аппаратының қандай аурулары бар, туа біткен жамбас дислокациясы үшін дифференциалды диагноз қою керек?

8. Клиникалық хаттамаға сәйкес туа біткен жамбас дислокациясының емі қандай?